Przezacn[illegible]
RAWICZA [illegible]

z Niedźvviedźiá Tryumphuią
nieskurczone
Do prácowitośći hoyności w wiernym
Oliwey Kośćielney y iabłká Oyczystego piástowániu,
ręce trzymáiąca,

ROZLICZNA KORONA

przy włosach wiernego z Bogiem y z Oyczyzną zásłu-
bienia rozczosánych ozdobiona,
w Stárożytny Ich MM. PP. DEMBIENSKICH [illegible]
ossobliwie wżyćiu

Iáśnie Przewielebnego Páná, Iego Mśći X.
STANISŁAWA DEMBIENSKIEGO,
Opátá niegdy Bledzowskiego,
wdźien pogrzebin iego

PRZEZ
X. ŁUKASZA TASZEWSKIEGO S. Zakonu Cisterciensk iego
Kápłáná Theologá. Spowiedniká Pánien Zakonnych
OWINSKICH, wyrázona.

Roku Páńskiego 1641. dnia 5. Grudnia.

WPoznaniu.

Poki strasznym Niedzwiedźiem RAWICZANKA rzadźi,
Poty Cnota DEMBIENSKICH wysoka nie zbładźi.

Przezacna
RAWICZANKA
z Niedźvviedźiá Tryumphuiąca,
nieskurczone
Do prácowitşśći hoyności w wiernym
...y Kośćielney y łabłká Oyczystego piástowániu,
rece trzymáiąca,
ROZLICZNA KORONA
przy włosach wiernego z Bogiem y z Oyczyzną zásłubienia rozczosánych ozdobiona,
w Stárożytny Ich MM. PP. DEMBIENSKICH Fámilij,
ossobliwie wżyćiu
Iáśnie Przewielebnego Páná, Iego Mśći X.
STANISŁAWA DEMBIENSKIEG[O]
Opátá niegdy Bledzowskiego,
[redacted] wdźien pogrzebin iego
PRZEZ
X. ŁUKASZA TASZEWSKIEGO S. Zakonu Cisterciensk[iego]
Kápłáná Theologa. Spowiedniká Pánien Zakonnych
OWINSKICH, wyrážona.

Roku Páńskiego 1641. dnia 5. Grudnia.

Roku panskie[go] W Poznaniu.
1641.

Poki ſtraſznym Niedzwiedźiem RAWICZANKA rzadźi,
Poty Cnota DEMBIENSKICH wyſoka nie zbładźi.

[illegible] Rawicz[illegible]. Ex [illegible] Anglii, krol Angielski miał Corkę y Syna [illegible] [illegible] lat [illegible], oddał krolestwo Synowi a Corce wszytkie bogactwa. Po śmierci ego [illegible] [illegible] [illegible] młodą [illegible], aby [illegible] [illegible] za mąż bo skarby [illegible] wszytkie, ale [illegible] [illegible] poradzinszy, aby ią [illegible] do ca[illegible]

Iaśnie Przewielebnemu Pánu
IEGO MSCI XIENDZV

THEODOROWI PAWLOWSKIEMV

z Woley Bozey Opatowi BLEDZOWSKIEMV

Panu y Dobrodźieiowi Mśćiwemu.

Iaśnie Przewielebny Xięże Opáćie Bledzowski, Pánie y Dobrodźieiu Mśćiwy.

PRawdźiwy mądrych Philoſophántow Aphoriſm. *Alimentum vertitur in alitum*, w ſámy experientyi ták ſię monſtruie, że trudno nie tákim ſię pokazáć, iákiego ſię mleká kto nápiie. Ceſárza Kaligulę ziádłá mámká okrutnym; Tytuſá, ſchorzáłá, nieżdrowym, Tyberiuſzá, pii-

 niczka

czka, oiba vczynieła: á to złym... n
nieszczesnego álimentem. Záś Constántyn Wielki, z Bogoboyney Mátki poboznośc, Theodosius, z mężney Páńska dźielność, Philip tego imienia wtory Krol w Hiszpánij, z rostropney Rodźićielki, dowcipność z szczęśliwym pokármem wyssał. Rowne pospolićie *educati cum educante in affectionibus æquilibriū* bywa. *Si delibatio sancta est, & massa; & si radix sancta, &* *rami*, służyć tu mogą słowá Naczynia Wybránego *Rom: XI. 16.* Byli tácy ktorzy prędkim trèl y biegánia wypràwieniem od łániego mleká z Ieleniámi rownáli; ták skutecznie *alimentum vertitur in alitum.* Iustinus lib: vlt: de Habi Rege Hisp. *Ceruæ lacte nutrito qui cursu perniciosissimo Ceruos æquabat &c.*

Stárożytna y Przezacna tá RAWICZANKA, luboć to w Cnotę, bá y w Wierność Bogu y Oyczyźnie cáła, iákoby tesz nienáruszona Pánná: w Rodowitość iednák mnogiego wielu Przezacnych Fámiliey potomstwá, szczesliwa Mátká, iest tez *ex linea fusi* Mátka

W. M.

W. M. Páná mego Msćiwego. Oná iáko nym wszystkim swoim Dziatkom, ták y W. M. P. M. Cnot wysokich nutriment dawáłá y dáie. *Non erubescit fieri nutrix, quæ facta est Mater, & pietatis insignia non abscondit.* Chrys. in Psal. 50. hom. 10. Nie-umiáłá y nieumie inną obiátą swoich tuczyć, tylko oną, ktorą niegdy Cesarz woyskową druzynę v Lucaná lib. 8. phars: raczył.

- - - - - - - - - Componite mores
Ad magnum virtutis opus, summosq; labores.

y Conradus Poëtá.

Ergo agite ô Iuuenes moneo mea tempora vitæ
Aspicite, & studiis inuigilate bonis.

Zacne, Mátkiey zacney, mleko; ktorym ábyś długowiecznie *Sospes & Auspex* W. M. moy Mćiwy Pan náozdobę Kośćiołá Páńskiego, tudźiesz świętey Cistercyeńskiey Fámiliey żyć mogł, otoć Mátkę onę y Pannę w Przewielebnym Stryiu y Dobrodźieiu Twoim inumbrowáną, stáwiąm: Miłośćiwie iáko O-

 ZDO-

ZDOBĘ TWOIĘ á przyniey lichą prácę moię, pierwy ięzykiem, teras piorem wyrázoną WM. M. P. przyiąć będźieſz raczył, ktorego ieſtem.

służebnik y Bogomodlca

vniżony

X. LVKASZ TASZEWSKI
Spowiednik Owinſki, Profes Wagrowiecki.

Głowa juz ognita na polu gdzie batalia była zawsta
ta aby xiędza przyprowadzano zeby sy grzechow
swoich wyspowiadać mogła. a to był w zyciu czło
wiek nabozny do Nayswiętszy Panny dla tego nie mogł
by potępionym y umrzeć nie mogł aż by się wy
spowiadał. grzechow swoich. to dostało przez
interessyą Nayswiętszy Panny

Anno Dni 14[illegible]

-) § (-

Przewielebnego Páná Iego Mći Xiędza,

STANISLAWA DEMBIENSKIEGO Opata Blèdzovvskiego.

Pogrzebiny.

Czy z trefunku/ czy tesz z vmysłu; proszę osądźcie Jáśnie Wielmożni/ Jáśnie Wielebni/ Wielmożni/ Wielebni/ Szlachetni/ y nabożni Auditorowie moi; dzieło iákies wieráć nie do proporcyi/ ná żałobnym Jáśnie y wysoce Wielebnego Páná Jego Mości Xiędza Stánisłáwá Dembieńskiego Opátá niegdy Bledzowskiego kátáfalku/ złożone widzę. Ná Niedzwiedziu Pánná? á to co? Záwołána/ y od wszech narodow approbowána z wielebnych vst płynąca sentencia. Trepidare vir- V. Beda.

ginum

ginum est, & ad omnes viri (á dáleko więcey Vrsi) occursus pauere. Siedź Pánno w kącie/ nie vycza ćie/ nie vszárpna ćię. Ná tákowąz imprezę Franco Abbas lib. 6. de gratia.
Franco Abbas. Wprzod naimożnieysza Pániea Cesarzowa zalecá MARIA secreti amica, quietis studiosa, in cubiculo assidua, in publico rarissima. potym Fraucymer biegunski wte słowá przestrzega. Audiant virgines quæ impatientes quietis, per prouincias, per castella, per oppida discurrunt. Wstydź się Panno włoczenia swego/ gdy Pániey Krolowá doma residuie. Niewiem iáko tey przymowki vydzieś/ náżowię ćię tak/ Niedźwiedźia Ieźdzco. Pánna dorodna/ á boday nie Krolewski (znáć to po koronie) Fámiliey byws/ z clausury
Gen. 44. twoiey wybiegasz? ná scogi y dźiki bestyi się włoczysz? Pámiętay ná o te Dynę: iák sro notna hánbą w niepotrzebnym bieganiu okryta/ vważay. Bá y owey drugiey/ ktora się tám nie swego czásu po vlicách kolátałá/ sobie przypomni/ dobry
Cant: 5. świni raz od mieyski wachty oberwałá. Custodes murorum (sámá po hárapie skwiercży) percusserunt me, & vulnerauerunt me, tulerunt pallium meum. Otoś tobie włoczęgo spácier. Nie chodźić było zkuligiem po nocy/ siedźieć było domá/ tedy byćię to było niepotkało. A ieżeliś się miela Niedzwiedźia Sosorko tak bárzo ná przeiażdżkę chciało/ kázáć było przystoynie w károcę poszosne záprząc; firánkámi się dla ochrony wstydu y wzroku páńieńskiego zákryć. Náwet ieżelis się chyżośćią Amázońską w siedzeniu ná bestyi pobućić chćiáłá/ zdobydź się było ná osielká/ mułá/ párepę iákiego? Ale Niedzwiedźia do iázdy niesposobnego osiadać? Niechże ćię iedno pázurem álbo kłem pochwyći/ prędko ćię zmele/ wpaśki rozsárpie. Azkadże

A zadźe w tym to śmielstwo (broni śię widzę tá Pánná) że mię iák iedne lotrynią beśpiecznie y publicznie kápituluiećie? Cyżem po przacke. Albo to ia owá Młodká co ná gębie mleko/ á wrzczce krośienká nośi? stárac ia iuż y zgrzybiáła bábá/ frásowáć śię o mię nie trzebá: iuż ći to ia cáłe 638. lat po sámy Polscze ná tym Niedźwiedźiu/ ieszcze zá Bolesłáwá Bolesław Chabri.
Chabrego miedzy krolmi koronnymi pierwszego/ iezdzę: w Czechách ieszcze dáwniey/ á nie przygániał mi nikt o to/ dopiero teraz spráwy moie censuruią. Więc do publicznych Aktow w domu publicznym śię vrodźiwszy/ mam w káćie śiedźieć? Ze záś ná Niedźwiedźiu: nie dźiwuyćie. Dwie záwołáne Monárchinie ktorychem rádá nie rádá vsłucháć muśiáłá/ Páni Natura y Páni Fortuna ná niego mie wsádźiely/ ná nim też iedzdźić/ á bez nárußenia przydźie. Nie vszárpnieć mnie on/ áni łapą/ áni zembámi pochwyći/ bo mi ia też nie oná ktora zdawna przestrzegano *Ecclesi. XI.* Si accesseris ad peccata suscipient te. álbo iáko Grzeczyzna. Si accesseris ad peccatum, mordebit te. Lotrinis duszo/ pokássa ćię Niedźwiedź. Mam ia praeseruátiwę iedne/ kamien ieden drogi/ zowią go Myndán, o ktorym *Leontius Bisantinus lib. 3. de fluuiis* powiáda/ że od záżártych zwierzow człowieká Leont Bisant.
broni. Si sequaris iustitiá apprehendes illam, & proteget te in sempiternum. Vkázuie ten kámień Ecclesiástik wśiedmnastym. Eccl. 17.
Cnotá y spráwiedliwość obrona moia.

Ráżny iáko widzę odśiecz tá Pánná czyni/ szkodá iey wekowáć; tylko iey zopytam. Ktoś ty iest Miłośćiwa Pánno? odpuść że m zrázu nástąpieł/ niewiádomość rożne questye wnośi/ suspicye mnoży; teraz niech wiem coś zacz iest/

Rawiczanka prośę. Iam iest odpowiedá stárożytnay zgrzybiáłá Ich
M M. I P. RAWICZOW/y tych wszystkich ktorzy z nich
pośli/á pogotowiu Ich MM. PP. DEMBIENSKICH
Familia; pochwalę się sámá/ w Cnotę nie náruszona/ w Wier
ność Bogu y Oyczyznie cáła/ iście Pánna: w dzielność A-
mázońska odważna/ w dostoyność Eminentiey álbo Czći
Koronney iákoby też Krolewná. Pomienione Monárchi-
nie wsádzieły mię ná Niedźwiedźia onego / ktory záyrzány
Daniel. 7. był v Daniela w siodmym. Bestia alia similis Vrso. Onego:
ktory miodek wczásikow/ pieszczoty/ smácznych kąskow rad
sobie. Nie rozumiećie? Onego; ktory gdy mu wlada piszczał-
kę zá świstáią/ pięśśy y tony wypráwuie. Iescze nie poimu-
iećie? Onego; ktory pochlápawszy oras łákomie wszystko co
ma/częstokroć łápę liże/dziś rozgárdiás/iutro niemász co ieść.
Onego; ktory niewinną krew (o by raz) wyssisa/ ktory wo-
niáiących kwiatkow rad wacha: oto ná Helmie z Rozą igra/
Sap. 2. y słowá one mámroce. Coronemus nos rosis antequam
marcescant. Coż to zá Niedźwiedź ták rospustny? Będę ia
milczał by zás tá poczwárá ná mię nie wár czałá. Kánclerzu
Páński wyday nam on twoy Extrakt w ktorym go ná sztych
Ioan. 5. podáiesz. Słyszyćież co onim prawi? Mundus totus in mali-
gno positus. Myślićie ktory to ták złośliwy Niedźwiedź?
co to niewart z niego? Mundus. On wszystkie wyżey námie-
nione przymioty w sobie nosi; on wszystkie one psie sztuki
wypráwuie. Ná nim tedy mowi Przezacna tá RAWI-
CZANKA/iáko inne wszystkie świátá wszystkiego ná-
rody y Fámilie/ ták y mnie one Mátrony osádzieły/ żyć przy
nim kázáły; tym śie ćieszę że bez náruszenia w cále.

Siedz

Siedź że tedy ná tym Miedusiu Cna Pánno / szczęśli-wie y długowiecznie ná nim vbáday/ á my tym czásem przy-pátrowáć ci się będziem/ Cnoty y Zasługi twoie wysokie/ ktores Ty wrożnych Domu Twego Przezacnych Personách/ ktores y w Przewielebnym Stánisłáwie Dembieńskim Opáćie niegdy Bledzowskim wyrażálá/ ku wysłowieniu dziel iego zacnych/ á wprzod ku pomnożeniu czći Boskiey/ y też ku zbudowániu Przezacnego słuchaiących grona/ będziem o-głászáć.

NIE Hańbá, ále ozdobá to vmnie wielka/ że siedzi ná Niedźwiedziu Pánna: chwalebnáś to vmnie/ że nie on nią/ ále oná nim rządzi/ rozkázuie oná/ on słucha y rad nierad po-dług iey skinienia biessuie. Wielka to/ mieć pod sobą onę be-styą/ przemoc ią/ okiełznáć/ y do ziemie według Constitucyi Páńskiey tłoczyć. Sub te erit appetitus eius,& tu dominabe-ris illius. Pyta się Theodoret 9. 20. wczym podobień-stwo Boskie ná człowieku wyrázone záwisło? y od powiáda z innymi ktorych tám nie máły Regestr kłádzie/ ze wtym/ yś mu dano władzą nád zwierzami. Vt dominetur piscibus maris, & volatilibus cœli & bestijs terræ. Pátrzćie iáka o-zdobá z regimentu ludzkiego płynie: rządziś Niedźwie-dziem onym y drużyną iego człowiecze? Boski ná sobie Kon-terfet nosiś/ iuś nie Dawida Niedźwiedźie iák muchy da-wiącego/ Vrsum interfeci ego seruus tuus, ále Chrystusá nád onym Niedźwiedziem tryumphuiącego inumbruieś. Confidite ego vici mundum.

Gen. 4.

Gen. 1.

1. Reg. 17.

Ioan. 16.

W prawdźie ćá śpetna twarz ludzkiego h... iebie lu-bi/ iáko yon rogacz wktorym srogich innych wszystkich zwie-

Iob. 39 rzow krabrność vkazána. Iob. 39. Nunquid volet Rhi
cerps (pogotowiu Vrsus) seruire tibi? Trudnaß to karczy
ſta/ y srogą bestyą ouzdáć/ trudno osieść; nie iednego po
się zażarty on Niedzwiedz zemknął/ zgmátwał/ y skrußył.
Rom. 6. Serui estis eius, cui obeditis. Mniemałbym że y Alexander
Wielki choć ná ßumnym Bucefale vbadał/ pod Niedzwie-
dziem ięczał. Wßák mu to własny iego Philozoph woczy
Diog: apud Eutropiu: mowiel. Mancipium passionum tu es: Nie ty bestia Kro-
lu rządziß/ ale oná tobą. Ztąd do iedny z tego Niedzwiedz
vpádley Sessorski mowiono. Eras confusione plena, concul-
Ezech: 16. cata in sanguine tuo. Ach niebogo/ zrzucił cię y zdeptał
Niedwiedz/ áż do wylánia krwie: iáki tu żal y wstyd?

Wßakże tá vpárczywa krabrność/ w Przezacny Ich M M.
P P. RAVICZOW Familii/ w Domu Prześwietnym
Ich M M. P P. DEBINSKICH tani dáć musiáłá/ y musi.
Siedzi tá Fámilia na Niedzwiedziu; Cnota wysoka/ dziel-
nościa odważna iego pod regimentem swoim trzymálá/ y
trzyma.

Powiedziano mi (áczem y sam po wielkiey częśći záznał)
że Przewielebny zmárły Prałat Bledzowski/ po wßystkie y
dziećinne y młodzienskie y męskie y ßędziwe życia swego
láta/ rownie ná świećie iáko y w Zakonie/ przystoyna skro-
mnośćia/ boiáźliwośćia Páńska/ vczćiwośia poważna/
wßelka Chrześćiáńska/ Szláchecka/ Zakonna Kápłáńska/
Prałacka Cnota sie popisował. Coż innego z tey powieśći
vrobię/ tylko to/ że Oyczystey kleynot zá kunßt dzieł swoich
stáwiaiac/ Niedzwiedzia osiadał/ y pod wędzidłem trzymał/
z Jeremiaßem mowiac. Confractus & cōtritus est malleus
Ierem. 50. vniuer-

...æ terræ. Niewiem iáko wczyim/ átoli wmoim ſel-
życiu ſtruſzony ieſt Niedzwiedz/ ktory ſtamporámi ſwo-
i iáko młotámi wielu nátłukł.
Venecyáni mieli ſnać Gay ták cudowny/ że wnim ſrogośći
vrodzoney wſzelka dźiczizná pozbywáłá; zgodźił ſię támy
zaſzek z iágniatkiem/ y niedźwiedź z ielonkiem; piſze o Strabo.
Strabo lib. V. Zániechaimy gaiow obcych/ oto domo-
ich MM. PP. Dembinſkich Fámiliey mámy; tu dźi-
ná pychy/ roſpuſty/ gniewliwośći/ zbytkow/ rebelliey y
i podobnych dźiwow ciſzeie/ á zgołá niſzczeie. Iákoſz
... Przewielebnym zmárłym Práłaćie zniſzczáłá/ á ieſzcze
rzekę/ w Pánu ták świątobliwym y zacnym boday poſtáłá.
Chwalebna tedy rzecz v mnie że śiedźi ná Niedźwiedźiu Pánná.
To mie nie ćieſzy/ yſz ręce roſzerzone trzyma: bo Polityká
zwłaſzczá pánienſka/ ſkromnie załozone mieć każe. Ták ieſt
trzymáią ſię tey dźiewczy polityki ſtrugáne y bryzowáne łá-
tki; zákłádáią ręce/ bo niemáſz co/ albo ſię teſz niechće robić.
Stant (czy ſedent) tota die otioſi. Obſerwuią tez Polity- Matth. 20.
kę ácz niepolitycznie ſkampcy; kurczą ręce żeby niewygodźić/
potrzebnemu nie vdźielić; śćiſkáią coby ku ſobie folwár-
czek/ máiętnoſtkę/ tyśiączek przygárnąć. Væ qui coniungi- Iſa.5.
tis domum ad domum/ & agrum agro copulatis. gániono
dawno ten kurcz. Iſai. V. Tez ręce ſkłádáią niektorzy zámá-
dláiąc ſię cudzego. Był táki á zprzednieyſzych bogaczow/
ktory nie wſtydał ſię żebráckim ſpoſobem wymadláć tego/ do
czego práwá nie miał. Da mihi (słowá iego były) vine-
am tuam. Krol to był Izráelſki Achab. Quàm abiecta. (mo- 3. Regni 21
wi Ambroży święty) quam vilia hæc, non habent humi-

 litatis

litatis affectum, sed cupiditatis incendiũ. Coż iest Miłości- wy Krolu/ że máiąc dostátek wszystkie° bez wstydu żebrzesz/ y mowisz da mihi? Niedziwuyćie; gorączká go chćiwośći rospaliłá/ Cupiditatis incendium, ztąd ládáco bredźi; stanu Páńskiego przebaczywszy mniema że vbogi nędarz zniego/ przetoż żebrze y wołá da mihi. Nie báwią się mężne y práwdźiwe Szláchetne ánimusze kurczem onym; y do prace/ y do choynośći/ ręce wyćiągáć/ to ich politiká. Piszą sobie y o raz práktikuią onę łáćinę. FORTIA AGERE ET PATI, ROMANVM EST. y owę drugą/ LIBERALEM ESSE, REGIVM EST. To ánimusz Páński/ odważnie dla Bogá/ Oyczyzny/ Fámiliy/ Przyiaćielá czynić/ to wysokie serce/ hoynym się káżdemu stáwić.

Vmiał/y od práxim oboię tę łáćinę redukowáł Abráhám Pátriárchá S. Chcećie tę práxim widźieć? Zábrálá mu swáwolna pięći Krolow kupá w źiemi Sodomski Lothá Brátá iego ze wszystkim co miał. Dowie się otym Abráhám/ álić záraz Ionaki domowe pod chorągiew gromádźi. Numerauit expeditos vernaculos suos, trecentos decem & octo, álić pogoń záłotrámi czyni; & persequutus est eos, álić ich iáko muchy dáwi y płaszą; irruit super eos nocte, percussitq; & persequutus est eos, álić zábráne plon odbiera; reduxit omnem substantiam & Loth fratrem suum. Otoż AGERE FORTIA, ET PATI. Oto ręká do prace wyćiągniona; á LIBERALEM ESSE gdźie? Plantauit Abraham nemus in Bersabee, mowi Duch S. Gen. 21. Záłożył gay; álbo iáko Szpargał żydow tłumaczą Thargus. Zad: po co? áby wszystkie pątniki/ przyiaćiele/ sąmsiády/ rozne gośćie fru-

Gen. 14.

Gen. 12.

ktám

ktámi częſtował. Dobra in praxi lekcia. LIBERALEM
ESSE. Tákże Geneſ. 18. V drzwi namiotu ſwego pilnuie/
ſtrzeże; kogo? przemiiaiących gości/ktorych zdáleka zayrza- Gen. 18.
wſzy Cucurrit in occurſum eorum (mowi piſmo) Stáru-
ſzek lat dziewięćdzieſiąt dziewięć máiący/dziad zgrzybiáły/
iák ieden młodzik bieży/ czołobitną polityk z vniżonnośćią
wypráwuie/ & adorauit in terram. A co dziwnieyſza trzech
widzi apparuerunt ei tres viri, á przećię iednák iák do iedne-
go práwi. Domine ne tranſeas ſeruum tuum: Pánie proſzę
ćię ná chleb do siebie. Coſz to ieſt Abráhámie/ trzey obecni
goście/á iednego mieniſz? podobnoć to iuſz nieboraku ſtáry
oczy y okulary falluią? Nie. Widział dobrze yſz ich trzey by-
ło/ mowi bowiem do nich Lauate pedes veſtros & requie-
ſcite ſub arbore. ále iáko ſkámpa y kálecka phántázya z gośćiá
iednego trzech ſobie imáginowáć zwykłá; ô iuſzći przyiáchá-
li(mawia) gromádáſz ſam wielka; á nie będzie ledwo gość
ieden álbo drugi; ták ochotna Pátryárchy onego ſzczodro-
bliwość/ trzech gości iednym poczytáłá. Otoſz ręká do hoy-
nośći ściągniona/ oto LIBERALEM ESSE: Tozo Dawi-
dzie/ o Alexándrze Wielkim o Auguśćie / Veſpáſiánie/ Kon-
ſtántinie Ceſárzách/ y o wielu innych pogáńſkim álbo Chrze-
śćiáńſkim piorem opiſánych rozumiéie; ręce ich wyćiągnione
były y ad FORTIA AGERE ET PATI y ad LIBERA-
LEM ESSE, prácowáli odważnie/ dawáli hoynie.

Nie vpoſledzayćieſz w tey mierze dziśieyſzy Ich MM.
PP. DEMBIENSKICH ozdobny Pánny: oto
rozſzerzełá ręce dáiąc znáć/ że w rożnych Domu ſwego Perſo-
nách/ że w Przewielebnym zmárłym Prálaćie/ vmiáłá dla

Bogá

10

Bogá/ Oyczyzny/ Familii/ Przyiaćielá/ sámsiádá FORTIA AGERE ET PATI. nic to było Przewielebnemu STANISLAWOWI DEMBIENSKIEMV publiczne y poważne Rptey Legátie, nic trudne y záwiele prácowitośći obce y domowe/ nie mnieyszym kosztem iáko y ánimusem Páńskim á szczesliwie ponosić. Nic to było do káżdego stanow wszelkich człowieká z ręką ochotney gotowośćiey przybiegáć y z świętym Wolluntáriuszem mowić. Ecce ego mitte me.

Isai 6. Raz sobie vsłużyć Miłośćiwi KROLV; każćie co dla dobrá pospolitego prácowáć Oświecone Xiążetá; Wielmożni Senatorowie y Stárostowie/ coś czynićie? ná iedno skinienie wásze ia gotow; każćie sobie co robić Szláchetni krewni/ Przyiaćiele y sąsiedźi: każćie sobie wygodźić Zakonnicy/ Mieszczánie y wieśniacy: wydam się ná podrozne fátygi/ ná vsługowánia rozne ochotnie/ vmie ręká moiá dla káżdego z was Fortia agere & pati, vmie y Liberalis esse. Nie żáluie w Domu moim chlebá/ nie kurcze bogátemu y vbogiemu ręki/ ludzkość moiá y vkładność w rodzona/ powolność moiá ku wszem ludźiom ochotna rozszerząc ia każe. Siadayćie do stołu mego Synowie moi Zakonni / á śiádayćie káżdodźiennie/ śiádaićie ná mieyscu pierwszym/ iezeli komu/ tedy wam ręká moiá záwsze powinna Liberalis esse.

Niewiem iezeliśćie postrzegli/ ia bárdzo dobrze baczę/ yż tá Pánná w rękách nic niema. Przynamni słuszna było mieć wiedny hámulec ná Niedźwiedźiá/ á w drugi palcat. Alec tym sámym/ że iuż bestya oná/ iákom wyzey námienił/ powolna/ nic potym oboygu. Dam ia zá pozwoleniem wászym co innego zokázyi prácowitośći y hoynośći oney. Philostrate lib:

lib. 5. pisze o iednym v Gádytánczykow kleynocie. Drzewko
Oliwne ksztaltnie z szczerego zlotá vrobieli/ á miásto fruktow
Szmárági dáli. Zácna y bogátá sztuká/ kiedyby nam iey názy-
czyć chćieli; ále iuż podobno od chćiwośći ludzkiey wszárpáni-
ne y łamánine poszłá. Wszystko záiedno. Sać v nas ko-
sztowránieysze y zacnieysze skarby. Chrześćiánska Religia/
Zakonna całość/ to Oliwá pokoiu z Bogiem y bliznim: to
kleynot z kruszczu złotey miłośći vrobiony. Z niego wy-
nikáią zielone frukty spraw żywych/ Cnot przykłádnych/ zá-
sług niezwiędłych Szmárági. Daymyż ten kleynot wręke
Pánnie oney/ y oraz te słowá nápiszmy. Et Ad Chorvm.
dobry choć nie wydworny tytuł. Vmiáłás Cna Pánno wro-
żnych Domu twego/ y Wielmożnych/ y Przewielebnych y
Szláchetnych ossobach /(á záż ich máło?) vmiáłás y w Ia-
śnie Wielebnym Práłaćie zmárłym nośić złota Oliwe Ko-
śćiołá y Zakonu/ piástowáłás ią z reuerentyą wielką y czuło-
śćią Pásterską; vzyczáłás duszom y zakonnym y innym/ dla
większey ich ozdoby/ Szmáragow cnot ślicznych/ vmiáłás
w szędźie rozmnażáć chwałe Páńską/ y ozdobe Domu iego; y
w Bledzowies nie zápomniáłá dla tey Oliwy przy Abackim
Regimenćie Fortia zwłaszczá z pográniczniemi Agere,
Et Pati, et Liberalis esse, z kosztem wielkim/ bá
y z prágnieniem wylánia krwie odważnym przysto vstáwi-
cznie cáłość tey Oliwy Przewielebnemu Práłatowi odku-
powáć. Et Ad Chorvm. Wdrugą rękę daymy tyż
to Pánnie Iábłko złote drogiemi kámieniámi osádzone; tá-
kie niegdy Henrikowi Cesárzowi pod czás iego i koronácyi
w Rzymie dał Benedykt Oćiec S. w Roku Páńskim 1013. Benedict: Papiez.

C Przy-

Przy tym Jabłku napiszmy. ET AD FORVM. Nasza Koronni Synowie Jabłko złote swoiey Oyczyzny; nie dała się w tey pracy vpośledźić Cna Ich MM. PP. DEMBINSKICH Familia/ y dostoynośćia po rożnych stołkách Senátorska/ y czułośćia Prałácka/ y odwaga Rycerska/ dopomagała piastowáć/ bronić/ zdobić/ Jábłká onego. ET AD FORVM.

Switrigelo Xiaze Litewskie.

Nie záwádźi tego wszystkiego Chronika potwierdźić. Bierze złe á niespokoyne Litewskie Xiąże imieniem Switrigello Władisławá Królá Polskiego w sequestr (niepotrzebny y niepoczesny to był sequestr) áż tu Seymu Wártskiego w Roku 1430. Constitucya Wielebnemu Wincentemu DEMBIENSKEMV Custosowi y Kánonikowi Gnieźnienskiemu Dźiatki Krolewskie w regiment/ y ćwiczenie podáie.

Vincenti Dembienski.

Vmiera Woyćiech IASTREMBIEC Arcybiskup Gnieźnienski; áż tu po nim onże Cny Prałat w Roku Pańskim 1435. Prymásem zostáie/ áż od Oycá S. FELIXA IV. w Roku Pańskim 1442. Purpure Cárdinálską bierze. Polegá ná placu przećiw Bissurmáninowi Władisław Krol Polski y Węgierski/ áż tu pomieniony Cárdinał y Arcybiskup wprzod Bolesławá Xiąże Mázowieckie/ potym Kázimierzá Królá zmárłego Brátá ná Páństwo másći. Co to prosze innego tylko Jábłko Oyczyste piástowáć y sczyćić? Nuż.

Władisław Krol Polski.

Vprządł sobie w mozgu Jerzy Krol Węgierski/ iákoby pomieniony Kázmierz Krol Polski pewne iego fortece osieść miał; áż tu Szlachetnego Jákubá Dembinskiego w Legácyi á szcześliwy y do zwodzenia hárcow odważny wysełáią; áżgo potym Krolewskiego pułku przećiw Krzyżakom

Jerzy Krol węgierski.

Iakub Dębinski.

Krzyżacy.

kom Wodzem czynia. nie omylano ſię ná tym/ zgromiel ſwawolna Krzyżácka kupę/ z Oyczyſty ziemie ná gránicách Márgrábſtwá Brándeburſkiego/ broniac Jábłká Oyczyſtego/ rozegnał. Daliß. Wznieca ſię rozruch zá podzegániem Predyſłáwá Scepusienſkiego Stároſty/ miedzy Polſkim y Węgierſkim Krolmi/ áż tu náß on Kázmierz Krol Polſki/ drugiego Jákubá Dembinſkiego Podſkárbiego Koronnego y WielgoRzadzcę Krákowſkiego ná vgáßenie oney wrzáwy poſełá; áż mu wniebytnoſci ſwoiey w Roku Páńſkim 1466. rzad máłey Polſkiey żleca. Aż go znowu Seym wálny do Czeſki ziemie po trzykroć/ y znowu do Węgierſki ná vſpokoienie diſſidentow krabrnych/ áż y do Oycá S. do Rzymu poſyła. Aż tu Wielmożny Podſkrabi/ Węgierſkiego y Polſkiego Krolow w Roku Páńſkim 1470. pokoiem wiaże; áż do Papieżá miedzy Polſka y Pruſſámi iednosć przynosi; áż onego Jerzego Krolá Węgierſkiego ſwoia perſuáſya do tego/ żeby po ſwey śmierći Páńſtwá Czeſkiemu Krolowi nie zlecał/ wiedźie. Aż on ießcze Kánclerzem Koronnym zoſtawßy Máciejá Krolá Węgierſkiego Polſkie gránice plundruiacego zá roſkázániem Krolewſkim wygánia/ y iák muchę płaßa: áż Regimentarze Woyſká nieprzyiaćielſkiego do pokoiu zwodzi/ fortece im odbiera. Aż znowu w Roku Páńſkim 1479. po ſkonczeniu woyny Pruſkiey gdy ſię Krol w Litwę puśćieł/ Káwalerie záſłużone dáie/ y chorągwie zwiiáć roſkazuie. Pátrzćie iák prácowite/ iák wierne y dźielne Jábłká złotego od przezacny Jch M M. P P. Dembinſkich Fámiliy piáſtowánie. Tu przypomnićie Jáśnie Wielmożnego Páná Jego Mośći Páná Máćieiá DEMBJEN

Prediſław Staroſta.

Drugi Iakub Dembinſki.

Maći Krol węgierſki.

Maći Dembinſki.

 SKIEGO

SKIEGO Woiewodę Wendenſkiego/ y oraz dzielne ſpráwy iego wkrotki Sumárius zbierſćie. Hetmána Wielkiego Zámoyſkiego bułáwę pod Stephánem Krolem w Inflanćiech trzymáiąc/ iák mężnie przeciw kiryſnikom nieprzyiaćielſkim ona władał? ſtołeczne miáſto Inflanckie Wenda názwáne od niezliczony zdrádliwych Moſkalow zgráiey oſwobodził. Máchometſkie chorągwie wdzikie mieyſca zagnawſzy ná 80000. bitnych mężow poráźił; y znowuż Moſkiewſkich pobrátynow zpotęgą zdrádliwie pod ſtolicę ćiągnących 40000. ſzczeſliwie/ iáko mąż woyſkowy/ oyczyſte iábłko mężniący y piáſtuiący/ zbył. Tuż wedle niego położćie Iáśnie Wielmożnego Páná Iego Mośći Páná W A-
Walenty Debinſki. LENTEGO DEMBIENSKIEGO Cánclerzá Koronnego/ potym Páná Krakowſkiego/ y innych wſzyſtkich Don utego & ſago & toga przezacnych mężow: wſzyſci ći nie żálowáli dzielnośćią przeważną y wpiáſtowániu/ y wſzczyceniu Iábłká Oyczyſtego prácowáć. FORTIA AGERE ET PATI, ET LIBERALES, dla cáłośći Oyczyzny/ ESSE. Miedzy nimi położćie Przewielebnego STANISLAWA DEMBIENSKIEGO Opátá zmárłego Błedzowſkiego/ multis functionibus Krolestwu y Rzeczypoſpolitey záſłużonego/ choćbyśćie nic więcy nie powiedźieli tylko to/ że przez lat dwádźieśćiá y trzy niemal káżdodźiennie wtym tu pográniczu murem Oyczyźnie ſwoiey bywał/ o ktory mur ſilnie nieprzyiaćielſkie inkurſye ſię odbiiały/ dość mu wonym Iábłká piáſtowániu y ſzczyceniu przyznaćie.

Zokázył życzliwego piáſtowánia Oliwey oney y Iábłká onego/ ſtáwiáią mi ſię obecnie ná onyPánnie roſzczoſáne włocy. Coż

sy. Coż iest? albo do slubu wedrwiesz Pánno? Ták iest. Jch M M. P P. Dembinskich Fámilia záwsze wslubinách z Bogiem y kościolem iego chodźi. Wiárá prawdźiwa Kátolicka Rzymska od niey w cále dochowána/ iest záręczeniem y zwiąskiem slubu tego; albo też w Przewielebnym zmárłym Prałácie stan oraz Kápłáński y Zákonny był vtráfieniem slubnych kędźiorow onych. Chodźił táż Fámilia w slubie z Oyczyzna y Regimentarzami iey; gdy inni rokoszowáli/ gdy conspirácye/ coniurácye/ confederatie/ y tym podobne rebellie w Czechach y w Polszcze wźniecáli/ Przezacna RAWICZANKA, á pogotowiu Jch MM. PP. Dembienskich Fámiliá/ Pánom swoim wierna y życzliwa zostáwáłá/ dźielnośćia y rada one kleynoty życzliwie piástowáłá/ odważnie szczyćiełá. Nie leniełá się dla záchowánia cáłośći ich FORTIA AGERE, ET PATI: y własny swoiey Czeski źiemice/ w ktory swoię resydencyą miáłá/ odbieżeć/ o czym Cromerá lib 5. pag 37. czytáć może kto chce. A bodayći nie ná pokazánie tey swoiey z Czech do Polski transmigrátiey ręce wyćiągnione tá Pánna ma. Bywiełám się dotąd (iákoby rzekłá) w Czechach tám/ przeniosłám się do Polski sám; vlubiełám tu sobie gniazdo rzymne y przystoyne. Inuenit quasi nidum manus mea fortitudinem populorum. Isaiæ 10. Isa. 10.
Baczęiá wnarodźie Czeskim odwagę y Męznosć wielką/ ale y w Polskim náyduię dźielnosć y silnosć większą/ w nim tedy iáko wgniaźdźie vsiądę. Chaldeyczyk miásto onego fortitudinem kłádźie strenuitatem. Chyży/ obrotny y ochotny lud Polski/ z nim mieszkáć przydźie. Oleaster ináczy. Inuenit manus mea substantiam populorum. Będźieć y w Polszce co

 iesć/ nie

ieść/ nie schudnie przy Błogosłáwieństwie Páńskim/ y stáraniu
moim oborá/ gumno/ y ßkátułá. Weyćie/ rozßerzone y prá-
cowite ręce nálázły wßystkiego dostátek/ substantiam po-
pulorū Bo iáko Manus remissa operata est egestatē. Prou.
10. z Hebreyskiego słowá Capach, manus remissa wykłáda
się contracta, curuata, gnuśna y skąpa ręká nędzę two-
rzy/ im bárziey zdżmießz/ zwłászczá ieżeli rączki záłożywßy
prozno śiedźißz/ tym bárziey chudnieießz. Ták manus for-
tium, álbo z Zydowskiego Iadath manus extensa, do práco-
witośći y hoynośći wyćiągniona ręká/ diuitias parat, mnogie
dostátki sposabia. Nie dźiwuićież Auditorowie moi/ że
w osobách Domu swego Przezacznych/ że w Przewiele-
bnym z máłym Prálaćie/ tá Pánná ręce niesżurczone trzy-
ma; do ćięßkiey prace/ do ludzkośći hoyney/ do wiernego
przy záręczeniu swym Oliwy y Jábłká piástowánia/ do wy-
naydźienia y vstánia bogátego gniazda/ wyćiągáć ie przyßło.
R. Simeo. Ráczy. Przypátrzćie się ozdobie głowey iey. w koronie/
to tá Pánná. Rabbi Simeon w kśiąßce iedny pirke auoth
názwány c. 4. cztery korony bydź mieni. Corona legis, to
iedná; z Constytutyi Boskich/ iáko z drogich pereł y kámieni
vwita/ ktora duße wierne Bogu záslubiá. A dla tyć podo-
bno przyczyny Stárczyznosć Hebreyska w dźień pięćdźieśią-
tnice/ kiedy z gory Synai práwo od Bogá brálá/ głowy swo-
Liranus. le koronami ozdobiełá/ piße o tym Lyranus in cap. 33. Exod.
Dźiś (iákoby rzekłá) záręczynie moie: z Bogiem/ słusznie
w Wieńcu chodźić. Corona Sacerdotij. to druga/ bodáy
nie oná ktora Duch S. ná głowie Aaronowey pokázuie ty-
mi słowy. Corona aurea super caput eius, expressa signo

sanctita

ſanctitatis. Piękna głowy kapłáńſkiey ozdobá/ Swiato-
bliwość. Corona Regni to trzecia. Krolom złota pospolicie
dáia/ á záſłużonym Koronnym Synom v Athenczykow
z rozg oliwnych vpleciona dawano/ piſze o tym Val. Max. lib. Valen:Ma. xi.
2. Iuſt. Corona bonæ famæ, to czwarta; ktora wſtawi-
wſzy Cnoty Miłośniká gloria & honore koronuie. Kładź-
ćieſz ná głowę tey Pánney w Przewielebnym Práłaćie reſi-
duiący koronę ktorą chcećie. Jeżeli owę pierwſzą; dobrá.
Conſeruauit legem Excelſi, możećie przy niey ten Epigráf Eccl: 44.
dáć z Eccleſyáſtiká. Wielozdobny wieniec Conſtitutyi Bo-
ſkich y kośćielnych/ tudźieſz vſtaw Zakonnych Przewiele-
bny Stániſław Dembienſki; zaręczył ſię nim przy zakon-
nych ślubách Pánu ſwemu: owſzem wiele duſz regimento-
wi ſwemu podległych onym koronował/ y Náſtempce do
tákowyż prace/ á wczás/ obſtalował/ ſłuſzna go też nim o-
zdobić. Jeżeli daćie koronę wtorą/ bárzo Przewielebnemu
kápłanowi temu życia świątobliwośćią Wielkiemu przy- Eccl: 41.
zwoita. Ecce Sacerdos magnus (przypiſzćie) qui in die-
bus ſuis inuentus eſt iuſtus. Spráwiedliwość y bogoboy-
ność iego niech go koronuie. Jeżeli trzećią włożyćie/ y tá nie
zła; Koronnym ſynem bywſzy przyſłużył ſię koronie Pol-
ſkiey y Bráći ſwoiey wſzyſtkiey; przyſłużił ſię dźielnośćią/
hoynośćią/ powolnośćią przyiemną/ ſłuſzna go Wieńcem
Oliwnym vkontentowáć. Jeżeli czwartą daćie/ bárzo pię-
kna; wſtawiłá go Cnotá iego wyſoka y w Oyczyſtych y
obcnych kraiách/ podniosłá go wyſoko/ y ná krześle Abbá-
ckim oſadźiłá/ niechże koroną ſławey ozdobiony bedźie.
Przydaycieſz piątą pálcem Bożym vkazáną Eccl. 25. Co- Eccl: 25.

Eccle. 25. rona ſenum multa peritia. Poblogoſłáwił mu Bog że lon-
Psalm. 90 gitudine dierum repleuit eum. około siedmdźiesiat lat wżyćiu doczesnym go piastował. Vmiał ná dobre záżyć dni ſwoich Cny mąż: nie żáłował kosztu y zdrowia ſwego: biegał po rożnych kráiách ſzukaiąc drogich Mądrosći y wiadecznosći kámieni; z ktorych peritiey koronę ták ozdobno y kſztałtno vrobieł / że było co w onym Przewielebnym Stárusſzku widźieć/ było co ſłyſzeć/ było ſię czego náuczyć. Nie to iey było dźieie potoczne y koronne y Cudzoźiemſkie iák z Regeſtru opisowáć/ nie Hiſtorie z Cromerá/ Dlugoſzá/ Tácitá/ Liuiuſzá/ y tym podobnych przypominać; Nie mieyſcá y Proceſſy práwu należyte przywodźić; nie położenia kráiu/ dźierżaw/ włosći/ miaſt rożnych/ iák z Mappy słucháiącym malowáć/ nie Fámilyi Szlácheckich Genealogie choć záwieło poplecione wywodźić. Dobrá to/ ale trudna do wiązánia experientiey Koroná/ wiele ſubtelnych w ſpoieniu ſwoim pántálow záwiera; ieden naſubtelnieyſzy y natrudnieyſzy/ ktory wſzyſtkie ſpraw żyćia ludzkiego korony miſternie zámyká/ y oſtátecznie ſpaia. BENE MORI. Drogi choć o-
Psalm. 115. ſtatni pantal/ pretioſa mors ſanctorum, ale ſtuczny y trudny/ nie ládá kto go potrafi: diſce mori, nie dátmo nam ſpoſob robienia y háftowánia iego podáia. Dla tegoć wielu choć mądrych y biegłych Experientow od siebie odraża; nie pokazuy im go/ áni wſpominay/ zaras ſię kwáſzą/ ni
Iob. 21. twoie dźiećł kwielą. O káżdym złych mowi Iob S. cap. 21. Ipſe ad ſepulchra ducetur., & in congerie mortuorum vigilabit. A niechce ſię on boiáźliwy delikat iść oſtátniego pántalu? wiedźćieſz go gwałtem do niego/ ipſe ad ſepulchra ducetur.

ducetur á iákiż pożytek z musu tego? táki/ że od strachu zble-
dnieie/ y oká wspráwie zbawiemy nie zmrużý/ in conge-
rie mortuorum vigilabit.

Nie ták Przewielebny nász STANISLAW DEMBIEN-
SKI, sercem nie vstraszonym przyspásabiał się iáko Chrze-
śćiański y zákonny człowiek/ áby w koronę Experyencyey pan-
tał śmierći szczesliwy wprawieł/ Cupio dissolui & esse cū Philiu. I.
Christo, mowieł zonym wybornym koron háftarzem. O
kiedyby co prędzey koronę żyćia mego zákonczyć/ á Chry-
stusá obaczyć; pospiesząy śmierći/ czás iuż ostátni sięższy
Cupio dissolui.

Dźiwuie się Lyránus Moyzeszowi; ták odważny resolut Lyran.
był z niego; że mogąc zwlec ná czás długi śmierć swoię/ on Num. 31.
co prędzey powabieł ią do siebie. Vlciscere prius (mowi do
niego Bog) filios Israel de Madianitis; & sic colligeris
ad populum tuum. Vmrzesz Moyżeszu/ ále nie pierwy áż
Madyánity pobiiesz. Coż ná to Męzu świętty? zwlecz tę bi-
twę z nieprzyiaciołmi ná czás dálszy/ odłożyć ią do lat kilku-
nastu/ tym sámym życie swoie przedłużysz. A co po tey zwło-
ce; odpowiada. Co ma być potym/ niech będźie teraz.
Statim armate ex vobis viros ad pugnam. Szykuyćie mi się
co prędzy/ stánćie mi z ráz á z ráz w sprawie/ bo y ia záraz
vmrzeć prágnę. Grzeczy resolucia Statim. Przeniosłá się od
Moyżeszá do przewielebnego STANISLAWA DEM-
BIENSKIEGO. Nie prágnę zwłoki żyćia mego Pánie/ do-
syć ták dosyć/ czás z tego Niedźwiedźia zstąpić/ czás o-
statnim pantałem koronę żyćia moiego záwrzeć/ niech się o-
no Statim y mi mnie wypełni. Pátrzćie iáka odwagá Cne-

go nięcia tego/ śmierći z ochotną gotowośćią czekáć. Cożeś tu pomyslił? tylko że naydoskonálszy Rzemieśnik wieniec żyćia iego pożądánym drogim pántalem zawárł słowy

Cant. 4. onymi; Veni sponsa, veni coronaberis. Z siąday z Niedźwiedźia duszo/ czás z świátá do niebá przenosiny vczyniáć. Masz wiele koron ktoreś prácowićie w officynie ziemskiey robiłá/ koronę Legis, Sacerdotij, Regni, bonæ famæ, experientiæ, dobre y zacne to korony/ ale bez owy nic nie są co ią zowią Corona gloriæ. Táć iest dokończeniem wszelkiey ozdoby ich/ tá ich vkontentowániem szczesliwym/ podźże tedy podź/ bierz też ozdobną w officynie gorny vwitą koronę; accipe coronam quam tibi Dominus præparauit in æternum. Wyćiągniże też ręce one ktore Jabłko y Oliwę piástowáły wiernie/ ktore do hoynośći niesłuszne były/ á śćiągni ie po ozdobną zwyćięstwá nieustáiącego pálmę/ niech zá prácowitość swoię vkontentowáne będą. Już (mocnie Bogu vfam) Przewielebny STANISLAW DEMBIENSKI z Niedźwiedźiá tego świátá z siadszy do gornych pałacow po onę koronę się przeniosł; á cosz wiedźieć ieżeli nie w Łodźi iáki rumny y bespieczny; w ktak stá-

Prosper. rożytność v Prosperá in Anathemátismis powiádáłá/ iż duszе ludzkie z ziemie do niebá w Łodźiech iákichsis Słonecznych y Miesięcznych się wożiely. Szczesliweś to dla ták szczesliwego towáru Nawy były. A ktoraż może bydź szczesliwsza/ rumnieysza / Plánetom niebieskim podobnieysza/ iáko Twoiá Jásnie Wielmożny y Przewielebny Pásterzu POZNANSKI Pánie/ Pánie y Dobrodźieiu nasz Miłośćiwy. Ty iedyne Kośćiołá Pánskiego y Oyczyzney miely

ozdobą/

ozdoba/ tudzież osobliwym Swiętego Cisterciam Szá-
máckiego PROTECTOREM bywszy/ vmiesz odważnie
Jábłko y Oliwę piástowáć/ bá y FORTIA dla ich cáłośći
agere & pati & liberalis esse.
Ty/ Włodźi Pásterstwá/ nie tylko Dioecesią Poznáńską/ á-
le też Oyczyznę wszystkę poważnie y szczęśliwie wozisz. Do-
stáło się tey wożby Przewielebnemu STANISLAWOWI
DEMBIENSKIEMV; oto w Náwie Pásterstwá Twoiego
popłynął/ z ziemie do kryształowego portu; z ktorego z vni-
żonnośćią iáko służebnik powolny wespol Successorem swo-
im y z synámi duchownymi przypada do ćiebie zá wszystkie
ieszcze zá żywotá wrożnych okázyách vznáne życzliwośći/ y
poszánowánia; niemniey zá tę dźisieysza Chrześćiáńska/ ká-
płáńska/ Pásterska vczynność/ do ktorey præsencyą y pra-
cę Twoią Páńską miłośćiwie concurrowáć raczysz/ dźiękie
oddáie/ y śliczna onę zrymi słowy záleca Oliwę. CARA
EST FERATVR. Drogisz to w kośćiele Páńskim Chrześći-
áńskim y Zákonnośćiey skarb/ nośić go wiernie/ czuło piá-
stowáć/ żeby ktory szmárág nie odpadł/ żeby się ktora gá-
łązeczká nie vkruszełá/ potrzebá.

Jásnie Przewielebne Wągrowieckie/ Oberskie/ Pára-
dyskie Miłośćiwe Prałáctwo: Wielebne Duchowieństwo-
Zyie WMśćiow on żywy Bráterski y Przyiaćielski áffect/
ktorego w okázyách rożnych Cny STANISLAW DEM-
BIENSKI doznawał/ pomagáliśćie Consilio & auxilio zá
żywotá Brátu swemu; y przy zawárćiu ostátniego pan-
talu stáwieleś się obecnym Przewielebny Opáćie Oberski;
oto y teráz iesteśćie wszyscy pomocą y ozdobą grobszczno-

wey vsługi: Zá co wßystko WW. śćiom dźięki czyni/ y Oliwey oney piastowánie záleca. CARAE ST FERATVR.

Przewielebny Succesśorze/ luboć to Cny Stáy y Dobrodźiy Twoy ßcżesliwe z źiemie do nieba transmigratya vczyniel/ aby iednák wpámiątce potomny y v nas kwitnął. Excedens terris vestigia (nie parua iáko Silius Italicus Poëta okimsis nápisał) ále Magna reliquit.

A zaß to nie wielka y nie znácżna impreza dostoynośći wtym tu mieyscu Abbáckim Succesśor? Ciebie Przewielebny Nástempco Monoryalem swoim wtey Bledźowskiego Cistercium winnicy zostawiel; y oraz Cnoty zasług swoich wysokich znákomite vestigia przydał. Będźieß tedy Prałáckich y Zakonnych dźieł Magnum nie paruum Cnego Dobrodźieia Twego vestigium; ktory żegna śię ostáteczmie/ zá powolnośći y poßanowánia wßelkie y zá te około pogrzebin podięte okazałe y prácowite koßty/ dźięki oddawßy/ zostáwuieć kleynoty bárzo drogie/ duchowne syny swoie. Teć są magna vestigia od niego na wieczna pámiątkę zostáwione. Mortuus est pater illorũ & quasi non est mortuus, similem enim reliquit post se. Zyie w Synách swoich świętego zgromádzenia Bledzewskiego mieluiacy Oćiec/ tám go obecnego mieć/ tám żywym y znácżnym regimentu iego vestigium Cny Succesśorze będźieß.

Wielebni Oycowie y Bráćia Zakonni: słußnie poześćiu Oycá ták dobrego z Helizeußem płákáć y wołáć maćie. Pater mi, Pater mi, currus Israel & auriga eius. Ach żałośći Dobrodźieia mielego/ Pásterzá całego pozbydź? A on wam

4. Regum

z Helize-

z Heliżeuß płaßcz opátrznośćiey swoiey/ Præsydenciey Successorá swego/ ktorym płaßczem wáße sieroctwo iuż iest odziáne/ zpußcza/ y z Apostolem mowi. Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Gárni ćię się pod ten płaßcz wßyscy/ blogo wam pod nim będźie. Miłośćiwi Przezacni y Szláchetni Krewni/ Przyiaciele/ Powinni Compáni/ y Sąsiedźi; żegna y WWśćiow ofkáretcznie/ zá wßelkie vprzyime y serdeczne áffekty/ zá vsługowánia y przyiaźni życzliwe/ y zá dźisieyßą náktoraśćie się ochotnie zgromádźili żáłobę wielce dźiekuie; y Jabłko ono złote vkázuie wte słowá VNICVM EST, CAVETE NE PEREAT. Oyczyzná wáßá iedyny skarb; czuwa nań wśćiekły Bissurmánin/ pilnuie ßtuczny Zámorßczyk/ czuło go piástuyćie/ mężnie bronćie. Hebr 13.

Służebni y poddáni wßyscy/ niemaß Páná y Dobrodźieiá wáßego/ w kráinę dáleką vbieżał. Viam vniuersæ carnis ingressus est. Zostawa iednak przy was w Cnym successorze swoim/ on wáßą poćiechą/ obroną/ y contentácyą będźie.

Już nas Przewielebny STANISLAW DEMBIENSKI pożegnał/ y tak iakośćie słyßeli vdárował. Nieśćieß Przezácne ćiáło iego do grobßtyná/ y ná nim táki epigraf kośćielny/ iáko Práłatowi kośćielnemu/ dayćie.

HIC EST VIR, QVI NON EST DERELICTVS A DEO, IN DIE CERTAMINIS SVI; ET IPSE.

CON-

22 24

❧(§)❧

CONCVLCAVIT CAPVT VRSI (*miasto Serpentis*) ANTIQVI.

MODO CORONATVS EST: QVIA FIDELITER VICIT IN MANDATIS DOMINI,

Mężnym kárku Niedźwiedźiego stárćiem: Wiernym Oliwey y Iábłká á sczczyceniem: wysłużył Koronę.

A iezliby kto zopytał.

QVIS EST HIC ET LAVDABIMVS EVM?

Odpowiedzćiesz y poważnymi literámi nápiszćie

STANISLAVS DE DEMBIANY DEMBIENSKI ABBAS BLEDZOVIENSIS

Ieszczesz nizey wyryićie

HIC EST FRATRVM AMATOR.

A żeby kto nie rozumiał iż to Mąż zprostego szeregu: przydayćiesz

ET TOGA ET SAGO ILLVSTRIS
ambidexter

ET AD CHORVM: ET AD FORVM.

y daley

QVI NOVERAT PRO DEO, ECCLESIA, REPVBLICA, FORTIA AGERE, ET PATI, ET LIBERALIS ESSE.

y trochę nizey

Excedens terris vestigia Magna reliquit.

To nápisawszy: przydayćiesz.

MEMORIA EIVS SIT IN BENEDICTIONE.

AMEN.

POSAG

Pierſcieniem, Bakułem, Rogámi, ozdobiony

Przezacny Pánnie Ciſtercieńſkiey Oblubienicy Boſkiey wielmi Kośćiołowi świętemu zásłuzoney, od Swiętego Mikołáia Biſkupa.

Przez ręce Jáśnie Wielmożnego y Przewielebnego Páná/

IEGO MSCI.

X. ANDRZEIA

SZOŁDRSKIEGO BISKVPA POZNANSKIEGO

w Kośćiele Bledzowskim oddany, przy Conſecraciy *Przewielebnego Páná, Iego Mśći X.*

THEODORA PAWLOWSKIEGO OPATA BLEDZOWSKIGO

ięzykiem y piorem,

Przez X. Łukáſzá Taſzewskiego S. Zákonu Ciſtercienskiego Kápłána Theologa, Pánien Zákonnych Owienskich Spowiedniká, wyrażony.

Roku Páńskiego 1641. dnia 6. Grudnia.

Przemovva.

Coż to zá Metámorphosis / á iák nagła? Przezacni Auditorowie moi. Dniá wczoráyszego żałobna processia; dziś wesoły tryumph? wczorá płaczliwe threny: dziś muzyká rádosna? czarna wczorá / dziś ozdobna barwá? Czyli się dawne Cisterskie dziwy do nas powracáią? gdzie zá Alberiká wtorego w Cistercium Opatá / znienacka z czarnych hábitow / zá przyściem Bogá rodzice / białe się ná wszystki Bráci w Chorze spiewáiący pokazáły. Lecz snádnie ię dzisieysza alteracia zrozumieć. Wczorá / Jey Mość Pánna Rámiczanká / iedyny y kocháný ozdoby / Przewielebnego STANISLAWA DEMBIENSKIEGO Opatá Bledzowskiego pozbelá; wybládła y ziádła Rzędziochá tę ozdobę zaczmiełá / wgrobsztyn skryła. Słuszno było żałobę nosić. Dziś / S. Mikołay nie tylko w Greciey ále y w Bledzowie Pánnie iedney zacney, (dignissimam, dilectam, prælucidam, præelectam à Domino, varietate virtutum præclaram, pietate patentem, indeficientem sanctitate; w Prywileiu swoim Naywyższy Kościołá Chrystusowego Pásterz Clemens IV. nazywa) Oney mowię Pánnie / ktora od piąci set trzydziestu y dziewiąci lat / w ślubinach z Bogiem y kościołem iego wiecznie chodzi: (præstans & prompta in operibus Charitatis vt fideliter adimpleat legem Christi: przyznawa iey tę wierność Benedict XII.) Oney Pánnie /

Chronord. Cisterc.

Clem. IV.

Pánnie/ ktora strenuè militat operibus & exemplis in diuini cultus ministerio sedula: mowi tenże. Ktora ná Stolicy Rzymskiey Osmnastu Papieżow/ ná Cárdinálskich y Biskupich krzesłách wnogie tysiace Przezacnych mężow osádziwszy / do niebieskich Thronow kilkadziesiat tysięcy Swiętych Cánonizowánych wystáwszy / onę kościelna y Zakonna Oliwę dzielnie piástowáłá/ odważnie y pracowićie szczyćiłá/ gotowa będąć dla niey záwsze Fortia agere & pati & liberalis esse. Tey mowię Cisterskiego zakonu wielmi zásłużony/ ozdobny y swięty Pánnie/ ktora in Ecclesiæ fundamento corruscans, vniuersalem gregis Dominici aulam illuminat; wystáwia ia Bonifacius VIII. dźisieyszy Mikołay S. z rąk Jásnie Wielmożnego y Przewielebnego Pásterzá Poznánskiego/ bogáty posag daie iey; niesłuszna ż żáłobę onę w wesołość odmienić?

Bonif. VIII

Co to zá posag? Dos optima Ecclesiæ sibi commissæ Prælatus, (mowi ieden) gloria, portio, & fulcimentum sponsæ, pacis cum Deo ac proximo est fundamentum. Jáko posag iest y ozdoba y cząstka Oblubienice: iest podpora iey Oeconomiey; iest źrzodłem zgodliwości Małżeńskiey/ (gdzie posagu niemasz/ tám pospolićie wrzáwá). Ták osádzáia ćię ná krzesłe Przełożeńskim/ Cny Successorze; tym sámym czynia ćię ozdoba/ cząstka y podpora wyży miánowáney Boskiey sponsy/ czynia cę źrzodłem iednośći z Bogiem y bliżnym; á zátym/ Dos optima Ecclesiæ sibi commissæ Prælatus, zá wiáno kosztowne/ zá wyposáżenie bogate/ Pánnie oney w Bledzowie residuiacy/

Ciebie:

Ciebie daią. Więc że tá Pánná iest vncta oleo lætitiæ, Bogu poświecona; mądrze y do słuszny proporciey czyniß/ że Consecrátem zostáieß; wßák. Qui timent Dominũ præparabunt corda sua; & in conspectu illius sanctificabunt animas suas: dáwno pospießąć do tey Benedictiy kazano. Eccl. 2. Przy ktorey/ dádząc pierścien: ná znák præeminenciy y dostoynośći Práláćki; iáko niegdy Phárao dał Jozephowi signet władzey y iurisdictiy Aegiptskiey. Gen. 41. Tenże pierścien dádząc ná znák osobliwego záręczenia z Bogiem. Annulo suo subarrauit me Dominus meus IESVS CHRISTVS, mowić będźieß z Jágnießką Swiętą. V Persow komu krol podárował pierścien/ znák to był osobliwey łáskáwośći y przyiázni Páńskiey: świadczy o tym Alex. ab Alex. lib 2. cap. 29. Nie trzebáć nam do Persiy iezdić: oto y v nas Krol nád Krolmi Chrystus/ w podánym pierścieniu łáskáwość swoię Páńską Tobie Cny Práláćie ofiáruie. Weszże go z reuerencią y ochotą przystoyną: záżyway go y ná ozdobę y ná pożyteczność swoię; pomni żeś Dos Ecclesiæ, ozdobnym wierz mi y w pożytkách opływáiącym będźiesz. Kárzel tego imienia Cesarz V. w signećie swoim zigárek miał; niezáwadźi y Tobie Nowy Práláćie mieć Excitarzyk ná pálcu: á zgołá potrzebno wßystkie sprężyny Reguły/ constytutiy/ Definitiy/ obligátiy Chrześćiánskich y Zakonnych; bá y kolká spraw Twoich y Duß Tobie poruczonych/ nákrácáć/ regowáć/ nápráwiáć/ chędożyć/ godźiny y minuty liczyć/ pálcem vkázowáć. Nosse tempora & momenta quæ pater posuit in Tua, nie sua potestate. Niech że ten zegárek nie śpi; á cożby po nym peruigi-

Psalm. 44.

Eccl. 2.

Pierścien.

Gen. 41.

S Agnes.

Alex. Ab Alex.

Carol. V.

Act. 1.

Hebr. 13. peruigila quaſi rationem redditurus: niech co raz ná oſpál-
2. Tim. 4. ce budzaka; argue, obſecra, increpa. O mężu iedynym zwáno
go Giges/ powiádáia: iż gdy Sygnet ná pálcu noſił. wi-
dzenia oczu ludzkich precż nie iákos vchodził. A co nam Chrześ-
ciánſkim ludziom po tych ſkrytnoſciách y ćiemnoſciách?
Mat. 5. Luceat lux noſtra coram hominibus: pátrz ná mię káżdy/ ſmieleć w oczy (ieżelis z wlaſzcza pod regimentem moim ieſt) weyrzę.

Aegipciani chcąc wyráźić Bogá/ malowáli oko/ á pod nim láſkę. Na nieſtnikiemes Boſkim/ Cny Prałáćie; badź oczyſtym byſtrowidzącym y czułym zegárkiem; do niego
Bakuł. przydadząc Bákuł/ ná wilki żárłoczne/ żebyś ie woboręcz bez miłośierdźia kołatał; bá y ná krabtne (ieżelibyſtę w trzodách świeckich ludźi/ Direktiey Twoiey podległych ználeźli) bárány y tryráiące kozły: ábyś ie owák rázno/ z dyſcretia iednák trzepał. Oniż Aegipciani tego ćię vczą. Ná wierzchu berłá krolewſkiego malowáli boćianá z ſwoiey nátury litośćiwego: ná ſpodku rysowáli zwierzę ſrogie Hippopotamus názwáne/ w rzece Nilus przebywáiące. Dáli tym znáć/ że pálcat ſurowy/ z litośćią być ma. Tákże Dawid/
Reg: 17. ná poiedynek przećiw ſzkárádnemu onemu chłopu wyćiekáiąc: miſit quinque limpidiſſimos lapides in perā paſtoralem, mowi piſmo; wſzyſtkę páſtuſzą włożył kámienie: Gloſſa ináczy; in mulctram: wſzkopek. Zgodźiły ſię twárde y oſtre kámienie z miękkim y ſłodkim mlekiem: bo ſię kárnoſć oſtra z miłośierdźiem iednoczyć máią. Więc onże Dawid miał záwołáne Boiowniki przy ſobie: zwano iednych Cerethi/ to ieſt/ interfectores; ſtráſzni to iácys chłopi byli/ tylko zábiiáć chćieli: drugich Phelethi, to ieſt/ libera-

liberatores; ći/ od oney srogośći hamowali/ bronili. Tych Ceterhow mieć przy sobie zwierzchnosć powinna/ áby Tátarzyny piekielne biłá interfectores; ále y z Pheleràmi/ żeby owieczek litośćiwie ochrániałá. Seleucus niejáki Boiownik poki miał ná pálcu pierścień/ poty się szczęśliwie ná plácu z miekutą vwijał: świadczy o tym Clem: Ale: lib 2. Pæd. cap. II. á ná onym pierśćieniu od rysowána byłá kotwicá. Trzymay on ślubny signet Cny Práłáćie/ kotwicę Nádźieię wyrysuy z tymi słowy. Dominus fortitudo mea & refugium meum, poszczęśći się w boiowániu Bákułowi twemu/ ná ktorym porządnie skárby y vestigia one magna, Tobie (iákom wczorá náminił) od Przewielebnego Antecessorá zostáwione/ Syny Duchowne/ y wszystkie regimentowi twemu podległe dusze wypiszesz; ták niekiedy vczynił Odulphus Biskup S. pisze o tym Ioannes Gerbranchus lib 5. Chron: Belg: cap 17. dusz wiernych wszystkich ná swoiey lasce imioná nosił; będźiesz ie y ty Cny Práłáćie iáko drogie skárby Oyczowsko mile piastowal; będźiesz ie pod rachunkiem wregestrze chował/ rumimuiąc ono coć czásu swego rzeka/ Redde rationem villicationis tuæ. Clem. Alex. Psalm. 17. Ioan. Gerbr. Luc. 16.

To iuż ręce pierśćieniem y Bákułem ozdobione; á głowa czymże podobno kosztowną Infułą? rogátą mitrą? Nie złá y nie żadna tá; pięknieysza y lepsza potrzebá. Stárożytnosć Pogáńska Boska Pásterzow (zwano go Pan Deus pastorum) málowáłá z roszkámi ná kształt promieni słonecznych świetnymi. Zacne y śliczne to rogi: tákieby Stárczyźnie Kośćielny mieć trzeba; á skądże ie wezmie? Bożek on zmyslona poczwárá/ niepodobna ieych od niego zásiąć. Poydę ia do Żydowizny; hacżę tám kogos zpromieni- Pan.

Ex. 34. mieniſtymi rogámi. Videbant faciem Moyſi cornutam. Exod. 34. Náżycz nam ich Moyżeſzu/ á przynamniey ſpoſob robienia ieych powiedz/ zkadći ſię te rogi wźięły/ náucz. Ex conſortio ſermonis Domini. odpowiada. Obcuy z Bogiem iáko y ia/ wnet ſłoneczne rogi mieć będzieſz.

Leuit. 8. Abo ináczy. Dwá kámienie drogie Vrim y Tumim, to ieſt Doctrina & veritas názwáne/ woneyſz Zydowiźnie Nayświſzy Kápłan do Rátionałá przyprawione nośił; z ktorych (nic pewnieyſzego) że gdy przeciw ſłoncu położone były/ promyſzki świetne od wielkiego bláſku/ iákoby roſzki wypádáły. Názowmy teraz głowy Práłatow Kośćielnych Rátionálami; ſámá łáćina do tego nas wiedźie: Rátional/ á ratione, głowá zás ſedes rationis. Do tych rationałow

Ioan. 16 Práłackich parę kámieni drogich naydowćipnieyſzy Zá-

Tim. 5. ſters przypráwuie. Ille docebit vos: otoż Vrim; omnem veritatem: otoż Tumim. y ow drugi Rzemieśnik/ Oportet Epiſcopum (á to o káżdym Preſidencie rozumieć) eſſe Doctorem. otoż Doctrina. Oportet Epiſcopum eſſe amplectentem fidelem, to ieſt/ veracem ſermonem. Otoż

Ioan. 8. veritas. Ná te dwá kámienie biie promieniámi łáſk ſwo-

Eccl. 24. ich Słońce ſpráwiedliwośći; Ego ſum lux mundi; mowi o ſobie ná iednym mieyſcu In me gratia omnis viæ & veritatis: mowi ná drugim; toć z nich promienie świętne/ roſzki ozdobne/ ále ogromne wypádáią/ ktorymi wſzyſcy z ciemnych lochow wyźieráiący opryſzkowie vtrąceni bywáią. Przypráwże y przyhaftuy mocno do Racionału głowy Twoiey te Vrim y Tumim ſkarby Cny Práłaćie; z nich zá oświeceniem świádośći wieczeny wynikną promienie

Aktow

Actow mądrości y náuki zbáwienney/ tudzież Prawdy nieleklíwy: tymi rogámi/ ángulistow/ czy ministrow glupich y klamliwych/ aboć przebieraczow vpartych/ ktorzy się pocych kniejách iák wilcy w owczych skorách włoczą/ trykáć szczesliwie będziesz. Dopomożeć tey Dzielności Twoiey Oyczysty bystrolotny IASTREMBIEC; znim y przynim zá osobliwym Niebieskiey Káwálleriy posiłkowániem/ zwyciezca choćby też w krwáwych rájách będziesz.

Uroż POSAG bogáty Pierścieniem/ Bákułem y Roganii ozdobiony/ od Mikołáiá S. Pánnie Cisterćienski w Bledzowie dány. Wdzięcznys iest v nas y wielce miły/ dźis ofiárowány Posagu; przyimuie ćię tá Bledzowska Sponsa z reuerencią przystoyną/ z vniżonnośćią powinną. Cieszy się ztego że tey GLORIA, PORTIO, FVLCIMENTVM, PACIS FVNDAMENTVM, y DOS OPTIMA będziesz.

A że do tey dárowizny/ praca Twoia Páńska Miłośćiwie concurruiesz Jásnie Wielmożny y Przewielebny PASTERZV POZNANSKI; dźięki vniżone táż Sponsa oddáie: ábyć Naywyższy Plaicá/ wyposáżenie bogáte z Skarbnice Niebieskiey choynie dáć ráczył tegoż Páná prosić obiecuie.